

npr. oče-profesor prekvalificira v gozdnega čuvaja, mati pa ostane bolniška sestra?

Odrpoto ostaja tudi vprašanje, kaj naj stori tisti oče, ki nima srednje ali visoke izobrazbe, pa ga je analiza uvrstila med intelektualce, npr. kak šofer ali inštalater. Morda pa so pri analizi ob takih primerih uporabili kako novo, izvirnejšo definicijo intelektualca? Npr.: »Intelektualec je, kdor svojega otroka vpiše na latinski oddelek.«

Čeprav problem, kot vidimo, ni preprosto, vendar se o njem spleta razmisлити. Morda bomo takšne rešilne možnosti lahko s pridom uporabljali še ob kaki drugi priložnosti.

o. z. u. d. r.

ŠE ENKRAT O SPOLOVILNI HISTERIJI

Tretja številka letošnje *Sodobnosti* prinaša glosico Dušana Mevlje o pornografiji,* kar kaže, da dela Mevlja moralni red tudi v strokovnih revijah, ne samo v *Nedeljskem dnevniku*. K temu pisanju bi rad nekaj pristavil.

Naj začnem pri sv. Kozmijanu (*Nedeljski*, 1. 12. 1974). Mevlja piše: »Slovenski književniki so v preteklosti tu in tam zagrešili kakšno pornografijo, zato jih MENDA PIŠEJO TUDI SODOBNI slovenski književniki (podčrtal M. T.). Pri tem pa obstaja vendarle bistvena razlika; (?) klasične slovenske knjižne pornografije so bile le ustne ... posvečene le ZASEBNI zabavi in morda še HUDOMUŠNO OBRAVNAVANEMU SPOLNEMU POUKU. (Podčrtal M. T.) V tem kratkem odstavku je Mevlji kar trikrat zdrsnilo:

1. Ne vem, da bi sodobni književniki pisali »pornografijo« zato, ker so jo že »klasiški«, saj so bile vendar »klasične

* Gre za repliko na gloslo M. Dolgana, ki je v prvi številki letošnje *Sodobnosti* zavrnil pisanje Dušana Mevlje v *Nedeljskem*, za odgovor torej, objavljen v skladu z zakonom o tisku.

slovenske pornografije le ustne«. Logika! Sodobni avtorji pišejo tiste »grde« besede, ki so danes v jeziku frekventne, uporabniku pa logične in negrde, četudi jih slovar označuje kot vulgarizme. Nekdaj je bila taka beseda tabu in je najbrž še danes, zato moramo dandanašnji lomiti jezik s sklopom »spolno občevati«, ki je patetična arhaičnost in spominja na impotentne uradnike. Vsi, ki danes uporabljajo vulgarizme, se prav gotovo hočejo izogniti K. U. K. sestavljenki za arhivske potrebe. S tem ne trdim, da so »modernejši« vulgarizmi boljši, razumljivi in logični pa mi je njihov srboriti vstop v »lepo« literaturo.

2. Avtor članka o sv. Kozmijanu nas pouči, da je bila nekdanja pornografija le za zasebno rabo in morda še za hudomušno obravnavanje spolnega pouka. Mevlja je s tem de facto priznal, da sodi med tiste (dvolične ali moralizatorje?), ki se javno zgražajo zaradi grdih besed; kvantanje in »šaljivi spolni pouk« v zasebnih družčinah pa jih ne moti, nasprotno, neizmerno jih zabava. Gotovo je tako kvantanje veliko lepše in plemenitejše kakor Jesihov s polnim imenom podpisani kavs. Ta Jesihova neanonimna nesramnost je »pohujšala« največ šeststo ljudi, opolzke zgodbe po naših »erotičnih« revijah pa jih lahko na stotisoče, vendar to nikogar ne moti. Gre le za literaturo — za našo narodno svetinjo, od katere »hočemo zdravja, moči in energije«. (E. Lampe, DiS 1905.) Dejstvo pa je, da se je zdaj z Jesihovo poezijo pohujšalo mnogo več bralcev, saj je Mevlja v najbolj branem tedniku poskrbel za učinkovito reklamo.

3. Rad bi bral razpravo, v kateri bi Mevlja pojasnil, koliko so Vraz, Smole, Kastelic, Prešeren, Cankar in drugi s svojo »zasebno pornografijo« prispevali k spolnemu pouku in kako so le-tega hudomušno obravnavali? Prešernoslavci ničesar ne omenjajo, da bi bila zaradi hudomušno neprisiljene vzgoje Prešernova Katra bolj seksualno izo-

bražena. Zanimiva tema za disertacijo. (Teamsko delo s psihologi!)

Dalje: »Moderna avantgardistična, ludistična, saj človek navsezadnje res več ne ve kakšna sodobna slovenska književnost (redka, hvalevredna odkritosrčnost!) pa je pornografijo začela pisati zavestno, avtorji jo HOTE (podčrtal M. T.) podpisujejo s polnim in pravim imenom in jo razglašajo za književnost, saj jo tiskajo v knjigah, ki so javno namenjene bralcem...« itd., itd., še polno je takih »štosov«.

Ni kaj dodati, saj je za vse zanimiva Mevljeva ugotovitev, da je knjiga namenjena bralcu. O nesramnosti, da se avtorji hote podpisujejo pod svoje izdelke, pa tudi ne kaže zgubljeni besed.

Recimo raje bobu bob. Če Mevlja noče biti puritanec in moralizator (Sodobnost 3), potem je spolnični čistilec in v tem pretirava. Še več, včasih celo natolcuje, pri tem pa trka na srce uradnim trnjulčicam, ker je z lastnimi argumenti preprozoren. Da mu ne delam krivice, ko pravim, da natolcuje, naj zadostuje samo primer Milana Jesiha. Ne bom obnavljal cele njegove homilije v Nedeljskem dnevniku 3. 11. 1974, ampak zadostuje že tole dejstvo: v vseh svojih člankih je Mevlja dokazoval nemoralnost in spolovilno obsedenost sodobnih slovenskih književnikov. Jesih seveda ni bil izjema. Širok krog bralcev (Nedeljskega bere okrog dvesto tisoč bralcev) je iz Mevljevega izbora nujno spletel straniščno poezijo in obsodil tako pesništvo. Meni pa je pregled Jesihove zbirke Uran v urinu gospodar dal naslednjo sliko. V zbirki je 50 pesmi, od teh je le 8 takih, ki uporabljajo seksualni slovar, od teh osmih pa samo tri pesmi lahko imenujemo »krepke«. In zaradi teh treh pesmi je Jesihu pripadla čast Mevljevega seciranja. Vidi

se, da je Mevlja izbral le »spolovilne« pesmi, da je lahko čimbolj avtoritativno in aprioristično odklonil moderno književnost. (Tiste trditve, da je pri Jančarju pohvalil stil, so bedno dokazovanje poznavanja sodobne literature). Zakaj ni hotel videti Jesihovih protestnih pesmi, zakaj je zamolčal naravnost lirične pasáže njegovega ustvarjanja? Odgovor je jasen in ga marsikdo že dolgo ve. Škoda je le, da je tisočem bralcem Nedeljskega sedaj Jesih poznan le kot pesnik, ki piše o kavsu, nihče pa ga ne pozna kot veččega ustvarjalca metafore ali pa kot izvrstnega slikarja z glasovi in sinonimi. Za ta članek bi bilo preveč, če bi citiral cele pesmi, zato si dovolim »trganje«, da pokažem na naravnost ekspresivne metafore:

... viharji v strmem klicu zraka (str. 45)
 ... zvezdam v nagljih so se vžgali prsti
 v upanju molitve (str. 45)
 ... zaljubljeni sli, zdaj lutnja je ubita
 žerjavi iz sebe so v ogenj zdivjali
 (str. 50)

Nikjer v Mevljevem literarnem delu ne moremo govoriti o tako silnih podobah, zato je popolnoma depasirana njegova pripomba, ko v Sodobnosti kot kramar razprodaja svojega dolgočasnega Mornarja na suhem, češ kakšna erotična zgodba pa brez spolovila. S takšno preprosto hvalnico bi bil dobrodošel kvečjemu v ljubljanskem lemenatu, kjer bi mu bili najbrž zelo hvaležni za seks brez spolovila, Dnevnik pa bi postal slovenska Visoka pesem.

Sploh je Mevljeva spolovilna histerija nerazumljiva, saj le-teh v Jesihovih tekstih ni niti toliko, da bi se lahko pošteno (po)lulalo na poljudne kritike za naše »v korenini zdravo, pobožno in zvesto« ljudstvo.

Marko Terseglav